

FRIEDRICH GOTTLIEB KLOPSTOCK.

1724—1803.

WERKEN.

Gedichten: Messias. — Geistliche Lieder. — Oden.

Drama's: Die Hermannsschlacht. — Adams Tod, enz.

Deze godvruchtige dichter werd te Quedlinburg geboren, waar zijn vader, een zonderling man, die onder anderen aan de ligchamelijke tegenwoordigheid van den duivel geloofde, ambtenaar was. Onder den invloed der schoone natuur wies Klopstock tot een frisschen knaap op, wiens geest voortreffelijk ontwikkelde, zonder dat zijn ligchaam daarbij verkwijnende. Rijden, jagen en springen waren zijne geliefkoosde uitspanningen, en op schaatsen was niemand zoo vlug als hij.

Nadat Klopstock, met ijver en vrucht, zich eenigen tijd gewijd had aan de beoefening der oude talen, deed zich Hendrik de Vogelaar aan hem voor als een schoon onderwerp voor een groot heldendicht; doch zijn godsdienstig gemoed leidde hem daarvan af, en bragt hem op het denkbeeld om liever den Messias te kiezen. Vol van dit groot-sche ontwerp, begaf hij zich in 1745 naar de hoogeschool te Jena met het voornemen om daar in de godgeleerdheid te studeeren, doch hij gaf zich liever over aan de beoefening der dichtkunst, en ontwierp in 't geheim de eerste zangen van zijn *Messias*, dien hij eerst in proza wilde schrijven, omdat geen bestaande Duitsche dichtmaat voor zijn onderwerp geschikt was.

Het gemis van een vriend, bij wien hij zich met zijne gansche ziel kon aansluiten, deed hem reeds na een half jaar Jena verlaten om naar Leipzig te gaan, waar hij met zijn vriend Schmidt op eene zelfde kamer ging wonen. Hier kwam hij in kennis met de voornaamste Duitsche geleerden, en trad hij in 1748 openlijk als dichter op. Ook verschenen in 't zelfde jaar de drie eerste zangen van den *Messias*, die

hem vele hevige en lasterlijke aanvallen van sommige godgeleerden berokkenden; zelfs kwam een eenvoudige dorpsprediker tot hem met het dringend verzoek, om toch om Gods wil en voor de goede zaak der godsdienst den daarin voorkomenden gevallen engel niet zalig te laten worden. De voornaamste letterkundigen daarentegen bragten hem hunne toejuichingen.

Toen zijne vrienden Leipzig hadden verlaten, was Klopstock er niet langer met genoegen, en hij nam daarom de uitnoodiging aan om te Langensalza te komen, en daar bij een zijner bloedverwanten voor het onderwijs van diens kinderen te zorgen. Hier hoopte hij de schoonste dagen zijns levens te smaken, want hier toefde de zuster van zijn vriend Schmidt, die hij onder den naam van Fanny in zijne Oden heeft vereeuwigd, en reeds vroeger had leeren kennen en minnen; doch Klopstock vond slechts achtung, geene wederliefde, en een zwaarmoedige nevel overdekte zijn gemoed.

Gaarne gaf hij dus gehoor aan de stem van Bodmer, die hem naar Zürich riep, waar de Alpenlucht zijn gevoel voor vrijheid en vaderland opwekte, en hij zich voelde aangedreven om den grooten Herman te bezingen. Ondertusschen was Klopstock aan Frederik V van Denemarken aanbevolen geworden, die hem op aandrang van Graaf Bernstorff in 1751 naar Kopenhagen liet noodigen, om er, in 't genot van 400 Rthlr. inkomen, ongestoord den *Messias* af te werken. Dankbaar nam Klopstock het aanbod aan. Op zijne reis kwam hij door Brunswijk, waar hij eenige oude Leipziger vrienden aantrof. Een hunner, Gieseke, maakte hem opmerkzaam op eene jonkvrouw, Meta Moller, die steeds met de grootste achtung van zijne gedichten sprak. Klopstock leerde haar persoonlijk kennen; beiden gevoelden zich voor elkander bestemd, sloten het verbond der liefde, en de gelukkige dichter vereeuwigde zijne Meta, onder den naam van Cidli, in zijne zangen.

In Kopenhagen werd Klopstock met eerbewijzingen ontvangen, en in de schitterende kringen van 't hof opgeno-

men; en toen hij in 1758 met zijne Meta door den band des huwelijks was vereenigd, scheen hij een der gelukkigste onder de stervelingen te zijn. Doch zijn geluk was spoedig uitgebloeid. Reeds na vijf jaar ontviel hem zijne geliefde gade. De droeve dichter gaf het hulsel van de dierbare eene rustplaats op den godsakker te Ottensen, nabij Hamburg; de zusters van de ontslapene plantten eene linde op het graf, en Klopstock versierde het met het eenvoudig, treffend grafschrift:

Saat gesäet von Gott, am Tage der Garben zu reifen.

Toen Klopstock aan den boezem zijner vrienden had uitgeweend, gaf hij gehoor aan de noodiging van den Markgraaf Frederik van Baden om in Carlsruhe te komen. Wel werd hij er overladen met vorstelijke eerbewijzingen en algemeene vereering, doch de plaats beviel hem niet, en Frederik was edel genoeg hem een jaargeld toe te staan met de vrijheid zijne woonplaats zelf te kiezen. Nu verlangde Klopstock weder te keren naar het oord, waar zijne Meta rustte, en hij ijldde naar Hamburg, waar hij de laatste jaren zijns levens doorbragt.

Het uitbreken van de Fransche omwenteling vervulde hem met de schoonste verwachtingen voor de vrijheid, en hij zong:

Glückliche Zeit, und ich
Glücklich, der sie noch sah!

De Fransche volksleiders schonken hem daarvoor het burgerrecht, en het Nationaal Instituut nam hem tot medelid op. Maar toen de reeks van snoode gruwelen zijne oogen openden, gaf Klopstock eene menigte gezangen, die hij op de Fransche vrijheid had vervaardigd, aan de vlammen prijs.

Terwijl hetgeen in Frankrijk voorviel hem nog bezig hield, verlangde de eenzame grijsaard naar eene levensgezellin, die hem tot het graf zou verplegen, en hij ging daarom op zijn ziekbed in 1791 met eene gewezen zangeres, die na den dood van haar echtgenoot Klopstock's vriendin was

geworden, een huwelijk aan, zonder dat daardoor het beeld zijner gestorven gade uit zijn hart werd gewischt.

Bij een bezoek, dat hij aan 't graf zijner Meta bragt, werd Klopstock door zijne laatste ziekte aangetast, die hem langzaam ten grave sleepte in den ouderdom van acht en zeventig jaren. De grijsaard ontsliep met eene bijbelspreuk op de lippen.

Geen dichter werd ooit met meer eerbewijzingen ter aarde besteld. Niet alleen de beschaafde standen der stad, maar ook de daar aanwezige gezanten en ambtenaren van vreemde staten vereenigden zich, om het lijk naar de groeve te verzellen. Honderd zes en twintig koetsen volgden de baar, onder het gelui der klokken van de zes hoofdkerken van Hamburg. Eene eerewacht begeleidde den togt, en aan de poorten van Altona werd het lijk door de voornaamste ingezetenen en de leden der regeering ontvangen. Op het kerkhof te Ottensen hield de Domheer Meier, de vriend van den afgestorvene, eene korte rede, en toen het lijk in het graf van Meta daalde, hief een koor van jonkvrouwen, in de kerk, het schoone lied van den betreurden dichter aan:

Auferstehn, ja auferstehn wirst du, enz.

GOTTHOLD EPHRAIM LESSING.

1729—1781.

WERKEN.

Treurspelen: Emilia Galotti. — Sara Sampson.

Tooneelspel: Nathan der Weise. Blijspel: Minna von Barnhelm.

Fabelen. — Hekeldichten, enz.

Deze hervormer van het Duitsch tooneel werd te Kamenz, in de Opper-Lausitz, geboren. Op zeer jeugdigen leeftijd reeds vond hij zijn grootste behagen in boeken, waaraan hij zoo zeer hechtte, dat hij op zijn vijfde jaar niet met